

Kulturlag fra ældre jernalder

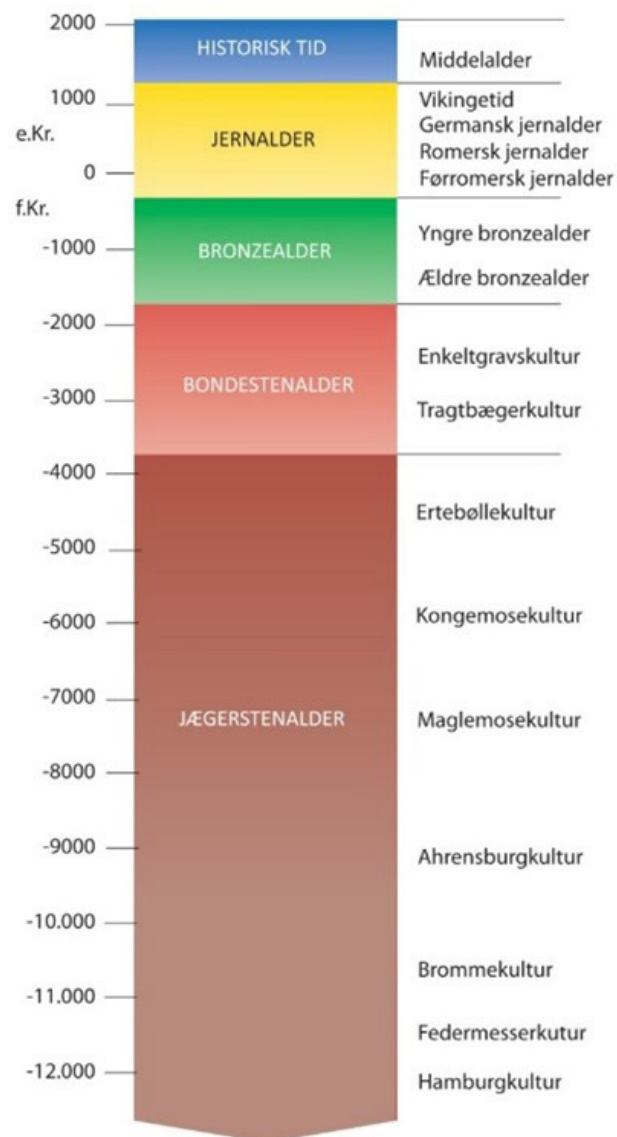
Arkæolog Niels Haue

Nordjyske
Museer
Vi giver historien liv

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Lokalområdet i oldtiden	3
Undersøgelsens resultater	3
Sammenfatning og perspektivering	4
Hvis du vil vide mere	4

Indledning

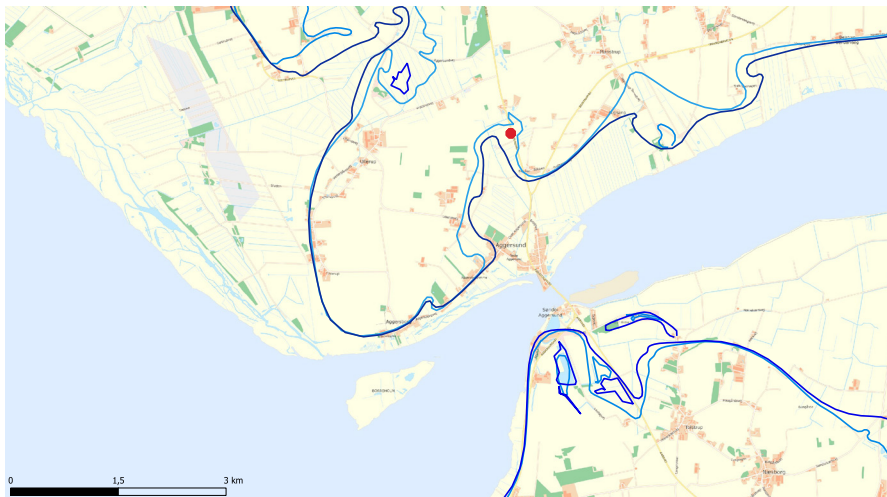
Denne kulturhistoriske rapport giver et overblik over museets arkæologiske udgravning forud for etableringen af cykelsti på begge sider af Aggersund-vej fra Skerping i nord til Aggersund i syd. Undersøgelsen resulterede i udgravningen af et kulturlag fra ældre jernalder. Kulturlaget skal opfattes som et affaldslag tilhørende en nærliggende bebyggelse og rummede en del slagteaffald i form dyreknoget, der vidner om husdyrbruget i denne del af jernalderen.

Lokalområdet i oldtiden

Lokaliteten ligger på hævet havbund i kote 2,5 til 3,0 m.o.h. i en lille fossil vig, omgivet af de markante morænebakker, der præger Limfjordskysten omkring Aggersund. I pladsens samtid har den relative vandstand været højere, og vandet har stået ind i vigen. På nordsiden af den omtalte vig har museet tidligere undersøgt gruber og aktivitetsområder fra den samme periode (ÅHM 6214).

Ude i den omtalte vig undersøgte museet tilbage i 2021 dele af et tørvelag med bevarede flintgenstande fra Maglemosekulturen. Mod nord ses fire overpløjede gravhøje, hvoraf de to vestlige ligger meget tæt på tracéet, og langs tracéet er der også spor efter grave fra jernalderen, som ved tidligere lejligheder er blevet udgravet af Nationalmuseet (NM 931/41 og 749/53).

Området er hermed særdeles rigt på oldtidsaktivitet fra sten-, bronze- og jernalder. Mod syd er naturligvis også vikingeborgen Aggersborg, som i 2024 fik status af UNESCO-verdensarv.

På ovenstående kortudsnit er udgravningens placering angivet med rødt, mens den formodede kystlinje ca. 500 f.Kr. er markeret med lys blå streg, og den formodede kystlinje i tiden omkring Kristi fødsel er markeret med mørk blå streg. Som det fremgår, var lokaliteten yderst kystnær i jernalderen.

Undersøgelsens resultater

Kulturlaget kunne følges i hele traceets bredde og over en strækning på 6 meter i nord-syd gående retning. Laget var gråt og stedvist med brændt ler og trækul, men hvilke aktiviteter dette afspejler vides ikke. Kulturlaget var op til 30 cm tykt og indeholdt en del dyreknoget. Prøver af kulturlaget blev hjemtaget til vådsoldning, hvor jorden spules med vand over et fintmasket net, så bl.a. knoglefragmenter kan udsorteres. Knoglerne var relativt velbevarede og viser, at kvæg samt får/ged var de mest almindelige husdyrarter. Et mindre antal fiskeknogler viser, at de lokale jernalderbønder

også har fisket i Limfjorden. Herudover er der fundet knogler fra gæs, men det kan ikke afgøres, om der er tale om vildgæs, og dermed indicier for jagt, eller tamgæs. I kulturlaget lå desuden flere keramikskår, der daterer affaldslagene til den mellemste del af førromersk jernalder (250-100 f.Kr.).

Fundene er placeret ualmindeligt lavt i terrænet, og det er muligt, at aktiviteterne snarere afspejler en sæsonboplads tæt ved Limfjordens kystlinje end en almindelig agrar bebyggelse.

Sammenfatning og perspektivering

Selv om der ikke er påvist huse ved undersøgelsen, vidner de fundne fyldskifter og kulturlag om aktivitet på stedet i den mellemste del af førromersk jernalder. Det formodes, at de tilhørende hustomter er placeret i umiddelbar nærhed af udgravningsarealet. Anlæggene kan tentativt tolkes som et resultat af en sæsonpræget aktivitet knyttet til kysten. Samtidig udmærker lokaliteten sig ved at have et relativt velbevaret knoglemateriale. En analyse af dyreknoglerne viser, at det primært er kvæg og får/ged, der er blevet spist på lokaliteten, mens fiskeknogler og knogler fra gæs antyder, at Limfjorden og dens kyster også blevet inddraget.

Udgravningen giver desuden vigtig viden om Limfjordens forskellige kystlinjer gennem forhistorien, og belyser den foranderlighed, som fjorden har haft og fortsat har.

Hvis du vil vide mere

Som yderligere læsning kan anbefales følgende oversigtsværker:

Jensen, Jørgen. 2006. *Danmarks Oldtid. Ældre Jernalder 13.000-2.000 f.Kr.*

Gyldendal

Udgravningsdata

Aggersund-Skerping cykelsti

- Nordjyske Museer jnr. 8101 B
- Udgravningsperiode: 15. januar til 13. maj 2024
- Fund & Fortidsminder: 10.07.02 sb 88
- Slots- og Kulturstyrelsen jnr. 23/17736
- Bygherre: Vejdirektoratet
- Undersøgt areal: 141 m²
- Deltagere i udgravningen:
 - Museumsinspektør Niels Haue
 - Arkæolog Poul Mikkelsen
 - Arkæolog Sine Toft Jensen
- Dokumentationsmateriale (fund, fotos, opmålinger m.v.) opbevares på Nordjyske Museer, Vang Mark 25, 9380 Vestbjerg